

необхідна передумова її щастя та самовдосконалення. Природа у неоромантиків є джерелом та об'єктом естетичної насолоди, носієм прадавньої мудрості та добра.

Таким чином, сповідуючи філософські традиції Г. Сковороди, неоромантики акцентують увагу на необхідності самопізнання, розумінні серця як втілення світлого і божественного. Вагома роль у самопізнанні належить природі, оскільки у процесі споглядання людина долучається до життєдайних джерела мудрості та добра.

Література:

1. Хорольська Т. Свобода та мікрокосм особистості // Мінливі обрії свободи (До 70-річчя Ігоря Бичка) // Філософсько антропологічні студії' 2003. – К.: СтилоС, 2005. – С.161-169.
2. Козій Д. Нарцис у духовному світі Сковороди // Хроніка – 2000. Україна: філософський спадок століть. – 2000. – № 39 – 40. – С. 33 – 37.

Прудка В.П.

старший викладач

Запорізький державний медичний університет

СВОБОДА ОСОБИСТОСТІ ТА САМОПІЗНАННЯ В ФІЛОСОФСЬКІЙ КОНЦЕПЦІЇ Г.С. СКОВОРОДИ

Мандрівний спосіб життя Г. Сковороди зробив його не лише видатним філософом, але й психологом. В пошуках сенсу життя він створив своє вчення, де головним є самопізнання, розкриття людиною самої себе. Пізнати себе – важка справа. Людина вільна знайти та реалізувати сенс життя, навіть якщо її свобода помітно обмежена об'єктивними обставинами. Людина, як твердить Сковорода, не тремтячий раб, а „коваль свого щастя”, „шумливий бурхливий дух”. [1, 34].

Пізнати себе самого, відшукати себе самого і знайти в собі людину – одне і те ж. Все пізнати неможливо і не потрібно, так само, як і всі шляхи: необхідно пізнати свій єдиний, на який спрямовує людину сама природа. Метою вивчення людиною власної природи є самопізнання та вдосконалення за допомогою вправ природних нахилів. Його концепція самопізнання мала метою пізнання необхідного – природи, вбачаючи в цьому умову досягнення свободи через вільне прийняття власної ролі.

Єгипетські та грецькі міфи Сковорода вважає найбільш ранніми спробами самопізнання, на основі яких вироблялися правила практичної поведінки людей під керівництвом вищої природи. Ідея необхідності самопізнання дістає у Сковороди вираз у яскравих інтерпретаціях міфа про Наркіса. Сковорода твердить: „Наркісов образ благовестит сіє: „Узнай себя” [2, 265]. При цьому філософ висміє тих „буйних Наркісов”, які закохуються в зовнішню свою плоть, він закликає до пізнання в собі істинної людини, її серця, а не „тлінності” своєї.

На думку Сковороди, Біблія – це особливий світ символів, що має втаємничений, духовний, невидимий зміст. Вона для нього є важливим засобом пізнання сутності людини. Трактуючи Біблію як „богознаніє”, філософ відзначає, що, як „имеющий очи все видит, так чувствующий бога все разумеет и все имеет” [3, 85].

Шлях самопізнання – це шлях самовдосконалення, здобуття щастя і свободи людини. Не можна навчити любити свободу. Скільки не пояснюй рабу, яка вона прекрасна – він не зрозуміє. Людина має наповнитися свободою, щоб досягти „сродність” (за Сковородою) своєї душі з певним способом життя і загальнолюдськими цінностями. Людина тоді принесе найбільше користі людям, суспільству, коли повністю розкриє свої можливості за покликанням у своєму природному знанні і стані.

Література:

1. Сковорода Григорій. Твори: У 2 т. Т. – К, 1994.
2. Філософія Григорія Сковороди. – К., 1972.
3. Сковорода Григорій: дослідження, розвідки, матеріали. – К, 1992.

Черних Г. П.

аспірантка

Київ

ФІЛОСОФІЯ Г.С. СКОВОРОДИ У СВІТЛІ СУЧАСНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

«Природа є першоджерельною всьому причиною та саморушійною пружиною»

Г. С. Сковорода

Органічно переосмислюючи досвід і знання попередників про творчість та життя славетного діяча науки, великого філософа і богослова Григорія Савича Сковороди спостерігається зародження *екологічного мислення та глибоке розуміння природи.*